

б) юридичною відповідальністю за порушення законодавства про доступ до публічної інформації» [4].

Таким чином, в сучасній Україні спостерігається позитивна тенденція забезпечення реалізації права громадян на доступ до інформації в рамках побудови системи електронного уряду. Однак зайва декларативність правових норм призводить до того, що порушення положень законодавства не завжди тягне за собою наступлення відповідної відповідальності, а невизначеність механізмів забезпечення доступу до відкритої інформації органів державної влади і органів місцевого самоврядування створює умови для захисту прав і свобод людини і громадянина.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року 254к/96-ВР/URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (Дата звернення 28.03. 2021р.)
2. Rasha G. (2016) Hassan, Othman O. Khalifa «E-Government - an Information Security Perspective». *International Journal of Computer Trends and Technology (IJCTT) V36(1):1-9, June 2016. ISSN:2231-2803. www.ijcttjournal.org. Published by Seventh Sense Research Group[in English]*
3. K. Layne and J. Lee, (2001) *Developing fully functional Egovernment: A four stage model. Government Information Quarterly, vol.18, no.3, pp.122 -136, 2001[in English]*
4. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 року № 2939-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (Дата звернення 28.03. 2021р.)

УДК 340

Юркевич І.І.

*старший викладач кафедри
кримінального права та процесу і
правоохоронної діяльності
Західноукраїнського національного
університету*

ЮРИДИЧНА КЛІНІКА ЯК СУБ'ЄКТ НАДАННЯ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ТА ЕЛЕМЕНТ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Сьогодні в Україні юридичні клініки створюються за ініціативою студентів і викладачів закладів вищої освіти юридичного спрямування, за наявності активної підтримки навчального закладу чи громадських організацій. Завдяки високому рівню координаційної підтримки Міністерством освіти і науки України діяльність юридичних клінік сьогодні інституціолізована та їх буде

значно більше (кожний заклад вищої освіти, що здійснює підготовку фахівців за напрямом «Право» матиме таку клініку). За результатом проведених нами досліджень сьогодні в Україні існує понад 200 юридичних клінік.

На думку С. Ашара (Ashar, S. M. (2012)) «... клініка функціонує як лабораторія, де проблеми, що стосуються сутності права, вивчаються у всій їх глибині, з аналізом їх функціональності. Клінічну юридичну освіту не слід розглядати як альтернативу навчального плану, це невіддільна частина ефективної програми навчання» [1].

А. Галай висловлює думку, що освітня мета клініки проявляється у формуванні практичних навичок студентів, сприяє виробленню у студента певних професійних і особистісних компетенцій [2].

Б. Хуббард (Hubbard, B., Saladen, M., Tushaus, D. W. & Upreti, N. K. (2019)) бачить прояв освітньої мети юридичної клініки в удосконаленні професійних і особистісних компетенцій викладача-куратора, який має можливість застосовувати свої теоретичні навички на практиці. Крім того, освітній процес стосується як студентів та кураторів, так і громадян, які здобувають знання в галузі права [3].

Ряд авторів висловлює думку, що отримані в юридичній клініці практичні навички дозволяють вдало доповнити теоретичне навчання і сформувати компетентного фахівця в галузі правознавства.

Історія становлення і розвитку юридичної клінічної освіти в Україні має свою багату багатовікову історію. Ідея навчання студентів в процесі правової практики сформувалася ще в XIX в. Термін «юридична клініка» ввів в 1855 році професор Д. І. Мейер, зазначивши, що головна ідея її полягає в необхідності практичного вивчення права з метою застосування отриманих знань і навичок при наданні юридичної допомоги малозабезпеченим громадянам [5, с. 42].

Розвиток юридичної клінічної освіти в сучасній Україні розпочався почалося в 90-і рр. XX століття коли Наказом Міністерства освіти і науки України №592 від 3.08.2006 визначено: ректорам вищих навчальних закладів, що здійснюють підготовку фахівців за напрямом «Право», незалежно від форм власності і підпорядкування, забезпечити створення юридичних клінік та їх функціонування. Даний факт вказує на затребуваність закладами вищої освіти клінічної юридичної освіти як форми навчання.

У сфері підготовки юристів використовуються різні методики. Методика в освіті (викладанні) – це опис конкретних прийомів, способів, технік педагогічної діяльності в окремих освітніх процесах. Методики, що використовуються в клінічній юридичній освіті, включають в себе:

- спостереження студентів за реальною роботою або її імітацією, виконаною викладачем, юристом-керівником;
- імітацію студентами різних аспектів практичної діяльності юриста;
- роботу студентів за реальними справами або проблем в клініці з «живими» клієнтами;

- індивідуальні консультації студентів з викладачами, юристами-керівниками;

- аудиторні заняття.

Разом з тим, крім освітньої функції, діяльність юридичної клініки виконує яскраво виражену соціальну функцію, в результаті реалізації якої громадянам, що звернулися в юридичну клініку, надається кваліфікована юридична допомога.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ashar, S. M. (2012). *The Global Clinical Movement: Educating Lawyers for Social Justice. Journal of Legal Education*, 62, 193-205. Retrieved from https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2141470 (8-XII-2019).
2. Galai, A. O., Grechanyuk, S. K., & Sobol, E. Y. (2017). *Street law from law clinics as an effective informal legal education program for teens. Science and education*, 4, 20-28. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/NiO_2017_4_6 (8-XII-2019)
3. Hubbard, B., Saladen, M., Tushaus, D. W. & Upreti, N. K. (2019). *Taking justice to people in crisis: Mobile legal clinics. Alternative Law Journal*, 44(1), 76–81. DOI 10.1177/1037969X19829550
4. Lodzuk, M. (2015). *Law clinics in Ukraine: education and legal assistance. Odessa: Phoenix*. Retrieved from https://legalclinics.in.ua/wp-content/uploads/Lodzhuk_monografiya.pdf (8-XII-2019).
5. Мейер Д.И. *О значении практики в системе современного юридического образования.*— Казань: Изд. Казанского университета, 1855. 51с.

УДК 340

Ivan Pankevych

doktor habilitowany nauk prawnych, profesor,

Katedra Prawa Konstytucyjnego, Europejskiego i Międzynarodowego Publicznego,

Instytut Nauk Prawnych, Uniwersytet Zielonogórski

PRAWO DO WOLNOŚCI MYŚLI I SŁOWA, DO SWOBODNEGO WYRAŻANIA SWOICH POGLĄDÓW I PRZEKONAŃ: KONSTYTUCYJNE GWARANCJE I OGRANICZENIA

Od czasu odnowienia niezawisłości Ukrainy wszyscy ukraińskie decydenci polityczni deklarują przestrzeganie prawa do wolności myśli i słowa, do swobodnego wyrażania swoich poglądów i przekonań, wspieranie niezawisłych środków masowego przekazu. Raporty międzynarodowej organizacji pozarządowej „Reporterzy bez granic» potwierdzają jednak, że w tej kwestii nie wszystko jest na dobrej drodze, bo według raportu z 2018 roku Ukraina zajęła 101 miejsce wśród 180